

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

LIFE ACTIVITY SAFETY TRAINING METHODOLOGY

К.т.н., доцент Грайворонська І. В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

Анотація. Обґрунтовано доцільність використання методики навчання безпеки життєдіяльності у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, методика навчання, освіта, зміст курсу навчання

Annotation. The expediency of using life safety training methods in higher educational institutions is substantiated.

Keywords: life safety, teaching method, education, course content.

Світ небезпек настільки ж різноманітний і мінливий, як і життя, яке він супроводжує і загрожує, тому безпека є неодмінною умовою стабільності та розвитку людства в постійному середовищі існування. Науково-технічний прогрес, подібний до ланцюгової реакції, поєднує воедино природні, антропогенні та суспільні процеси, збільшуючи систему пов'язаних загроз. Надзавдання сучасної освіти – сприяти прискореному відтворенню нового, ще потужнішого інтелекту, здатного впоратися з зростаючими загрозами та проблемами забезпечення безпеки людини та людства. Це визначає життєву важливість вирішення проблем безпеки, зокрема підготовку викладачів безпеки життєдіяльності. Значну увагу у структурі підготовки даних фахівців має бути приділено питанням теорії та методики навчання безпеки життєдіяльності або іншими словами методики навчання БЖД.

«Методика» у перекладі з давньогрецької – це «спосіб пізнання», «шлях дослідження». Методика навчання БЖД – це педагогічна наука про завдання, зміст та методи навчання безпеки життєдіяльності. Вона вивчає та досліджує закономірності процесу навчання безпеки життєдіяльності з метою підвищення його ефективності та якості. Таким чином, методика покликана удосконалювати процес навчання, його організацію та основні фактори.

Наукова дисципліна «Безпека життєдіяльності» структурно має три освітні рівні. Кожен із цих рівнів має власну методику навчання. Об'єктом методики навчання БЖД є педагогічний процес навчання – викладання викладачем та вивчення студентами безпечної поведінки у небезпечних та надзвичайних ситуаціях. Предметом же будуть зміст, організація, форми та методи навчання. Процес навчальної роботи викладача та студентів складний та багатогранний. Його ефективність визначається характером діяльності студентів. Хоч би як викладач знав свій предмет, але якщо він не зумів викликати інте-

рес та організувати творчу діяльність студентів, великого успіху він не досягне. Методика навчання БЖД дає відповіді викладачеві безпеки життєдіяльності на запитання: Навіщо вчити? Чому вчити? Як вчити? Основні чинники навчання курсу БЖД пов'язані з відповідями на ці питання. Вони включають: цілі навчання, які визначаються державою і суспільством і здатність засвоювати пропонований матеріал. Методика допомагає визначити основні факти, явища у сфері безпеки життєдіяльності, ідеї, побудову предмету, теоретичні визначення та узагальнення. Зміст курсу, відібраний для вивчення в університеті, оформляється у вигляді силабусу, програм, конспекту лекцій та методичних вказівок. Це засвоюється студентами у вигляді певної методичної організації навчання, що включає аудиторні заняття і самостійну роботу. Добре продумана методична організація навчання дозволяє найбільш ефективно формувати у студентів знання та вміння з безпечної поведінки в надзвичайних ситуаціях різного характеру, наукові погляди та переконання, розвивати їх здібності. На основі єдності змісту навчального матеріалу, організації відповідних методів навчання та форм пізнавальної діяльності студентів досягаються цілі навчання. Пізнавальні можливості студентів пов'язані з віком та відповідним рівнем знань та умінь у сфері безпеки життєдіяльності. Посильне пізнання найбільше сприяє розвитку мислення, уяви, мотиваційно-вольової та емоційної сфер особистості. У процесі навчання розвиваються здібності студентів розуміти, засвоювати та застосовувати знання безпечної поведінки. Результати навчання безпосередньо пов'язані з реалізацією поставлених цілей та відображають досягнутий рівень знань та умінь студентів, їх інтелектуальний, мотиваційно-вольовий та емоційний рівні розвитку. Знання виражаються в умінні доводити і обґрунтовувати, виділяти суттєве, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, використовувати необхідні знання вирішення проблем. Результати навчання вимірюються рівнем: освіти з БЖД, досягнутим на одному занятті, багатьох заняттях щодо теми, розділу, всього курсу; сформованості наукового світогляду; виховання студентів у процесі вивчення курсу БЖД; розвитку пізнавальних можливостей студентів.

Таким чином, результати навчання показують, чи реалізовані поставлені цілі, чи вони залишилися лише у задумах. Основні чинники навчання безпеки життєдіяльності у процесі виявляються комплексно, у системі. Система навчання курсу БЖД – це ціле, що складається з частин, сукупності елементів, що знаходяться у відносинах і зв'язках між собою і утворюють певну цілісність. Властивість внутрішньої цілісності чинників навчання веде до нових якостей, які позитивно впливають на процес навчання.